

52
461
E672
Ent

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

ISSN 0013-8827. Officiële afkorting (World List): Ent. Ber., Amst.

Deel 46

1 oktober 1986

No. 10

Adres van de Redactie:

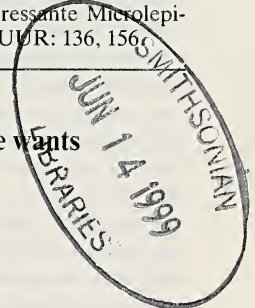
B. J. LEMPKE, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam — Nederland

BEREND AUKEMA, *Drymus pumilio* Puton, 1877, een nieuwe Nederlandse wants (Heteroptera: Lygaeidae): 133; K. J. HUISMAN, J. H. KUCHLEIN, E. J. van NIEUKERKEN, H. W. van der WOLF, J. B. WOLSCHRIJN & C. GIELIS, Nieuwe en interessante Microlepidoptera uit Nederland, voornamelijk in 1984 (Lepidoptera): 137; LITERATUUR: 136, 156

Drymus pumilio Puton, 1877, een nieuwe Nederlandse wants (Heteroptera: Lygaeidae)

door

BEREND AUKEMA

ABSTRACT. — *Drymus pumilio* Puton, 1877, a new Dutch bug (Heteroptera: Lygaeidae). This rare western European species is recorded here for the first time from The Netherlands: between 1921 and 1960 three females were collected at three localities in the provinces of Zeeland and Limburg. Biological and distributional notes are given and a female is figured.

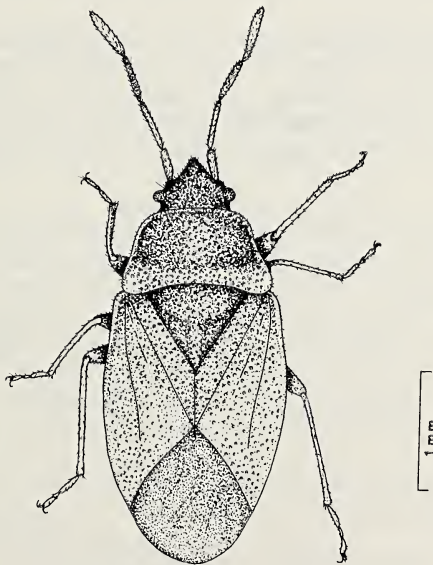

Fig. 1. *Drymus pumilio* Puton, ♀, Cadzand.

In verband met de voorbereiding van een nieuwe naamlijst van de Nederlandse Heteroptera attendeerde dr. R. H. Cobben mij op een brief van P. J. Brakman uit 1968 in zijn archief, waarin deze hem twee soorten wantseen als nieuw voor Nederland meldt, te weten *Aneurus avenius* (Dufour) en *Drymus pumilio* Puton. De eerste werd reeds als zodanig gepubliceerd (Aukema, 1976), maar *D. pumilio* bleef tot dusverre onvermeld. Het betreffende exemplaar (een ♀) werd op 3.VI.1960 door Brakman te Cadzand verzameld, en bevindt zich nu in de collectie van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden. In de collectie van Cobben bevindt zich eveneens een ♀, verzameld te Mechelen op 2.X.1954 door broeder Arnoud, terwijl een derde ♀ werd aangetroffen in de collectie van het Zoölogisch Museum te Amsterdam tussen het materiaal van *Drymus brunneus* (Sahlberg): St. Pietersberg, 26.III.1921, leg. Van der Wiel. Nadere bijzonderheden van deze vondsten ontbreken.

D. pumilio onderscheidt zich van de andere inheemse soorten van het genus met name door de geringere grootte (2,7-3,4 mm) en door de afwijkende habitus (fig. 1) (Le Quesne, 1956; Reichling, 1985; Southwood & Leston, 1959; Stichel, 1958 en Woodroffe, 1959).

Over het habitat en de leefwijze van *D. pumilio* is tot dusverre weinig bekend. Southwood & Leston (1959) geven vochtig mos aan als habitat, terwijl Woodroffe (1959) haar samen met *Drymus sylvaticus* (Fabricius) nabij Oaken Grove, Buckingham, aantrof tussen mos aan de voet van hogere planten in kalkgrasland. D. Appleton ving *D. pumilio* in aantal op een kalkhelling tussen mos op een steil, beschaduwd pad, dat een aantal jaren daarvoor was aangelegd in een Taxusbos in de omgeving van Petersfield, Hampshire, terwijl hij haar eveneens in aantal ving tussen mos en vochtig bladstrooisel op een zandige richel tussen de kliffen langs de kust van het eiland Wight, nabij Locombe Cliffs (dr. B. S. Nau, Dunstable, Bedfordshire, in litt.). De heer L. Reichling, Luxemburg, trof *D. pumilio* recentelijk in aantal aan tussen mos in een, door een bronnetje zeer vochtig, erosiegeultje op een stenige mergelhelling op het zuiden met kalkgraslandvegetatie (Mesobrometum) ten noorden van Niederanven, ongeveer 10 km ten noordoosten van Luxemburg. Aan hogere planten kwamen ter plekke voor: Zeegroenerus (*Juncus inflexus* L.) (dominant), Pijpestrootje (*Molinia caerulea* (L.) Moench.) en Heelblaadjes (*Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh.) (in groepen), Leverkruid (*Eupatorium cannabinum* L.), Smalbladig kruiskruid (*Senecio erucifolius* L.), Gevleugeld hertshooi (*Hypericum tetrapetrum* Fr.) en Kleinbloemige basterdwederik (*Epilobium parviflorum* Schreb.) (in kleine groep-

Fig. 2. Verspreiding van *Drymus pumilio* Puton.

jes, sporadisch). De moslaag bestond hoofdzakelijk uit Puntmos (*Calliargonella cuspidata* (Hedw.) Loeske), terwijl Kammos (*Ctenidium moluscum* (Hedw.) Mitt.) en Dikkopmos (*Brachythecium rutabulum* (Hedw.) Schimp.) weinig, en Smaragdmos (*Camptothecium lutescens* (Hedw.) Schimp.) en Kantmos (*Lophocolea bidentata* (L.) Dum.) sporadisch voorkwamen. Samen met *D. pumilio* kwamen daar de volgende wantsen voor: *Pachycoleus waltli* Fieber, *Stygnocoris sabulosus* (Schilling), *Scolopostethus puberulus* Horváth en *Drymus sylvaticus* (L. Reichling, Luxembourg, in litt.; Reichling, 1985).

Over de levenscyclus van de soort is eveneens weinig bekend. Overwintering vindt in elk geval in het adulte stadium plaats (Southwood & Leston, 1959). De Nederlandse vondsten in maart/april en in oktober sluiten hier goed bij aan.

D. pumilio is van slechts weinig plaatsen bekend, maar de veronderstelling van Southwood & Leston, dat we te maken hebben met „one of the rarest bugs of western Europe, the data suggesting it is becoming extinct” is inmiddels achterhaald. Zij vermelden haar van een drietal vindplaatsen in Zuid-Engeland (in de graafschappen Dorset, Oxfordshire en Hampshire) en van Frankrijk („about half a dozen specimens collected at scattered localities”). De soort is momenteel bekend van een tiental vindplaatsen in Zuid-Engeland, te weten één in de graafschappen Oxfordshire, Buckingham en Kent, twee in Hampshire en vijf in Dorset (Masee, 1962; Side, 1962; Southwood & Leston, 1959; Woodroffe, 1959 en Nau, in litt.), alsmede van de kanaaleilanden Wight (B. S. Nau, in litt.) en Jersey (Le Quesne, 1953), één vindplaats in België (Vorst, Brabant, 26.III.1929; Bosmans, 1978), één vindplaats in Luxemburg (Reichling, 1985) en een viertal vindplaatsen in Frankrijk (Gulde, 1937: Lille, départment du Nord, Tarbes, départment Hautes Pyrénées en Lyon, départment Rhône; Royer, 1909; Comelle, départment Oise), terwijl Smreczynski (1954) haar vermeldt uit Polen (Ostrowo, Pomorze, 12.VIII.1936, 1 ex.). De vermelding van *pumilio* voor Spanje door Slater (1964) berust op een verkeerde interpretatie van Chicote (1880) en Puton (1878), die beiden aan het door M. Pandellé in de Hautes Pyrénées gevangen exemplaar refereren. Het voorkomen op Sardinië (Gulde, 1937: Sorgone, leg. Krause) dient bevestigd te worden. De Nederlandse vindplaatsen passen goed in dit verspreidingspatroon (fig. 2).

Door met name het zeven van mosmonsters uit geschikte habitats (vooral vochtige kalkgraslanden?) moet het mogelijk zijn om meer materiaal van *D. pumilio* te verzamelen.

Dankwoord. — De auteur dankt L. Reichling, Luxembourg, en B. S. Nau, Dunstable, Bedfordshire, England, voor het beschikbaar stellen van informatie over Luxemburgse, respectievelijk Britse vondsten, en R. H. Cobben, Landbouwhogeschool, Wageningen, P. H. van Doesburg, Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden, en J. P. Duffels, Zoologisch Museum, Amsterdam, voor het beschikbaar stellen van het Nederlandse materiaal van *D. pumilio*.

LITERATUUR

- Aukema, B., 1976. De Nederlandse soorten van het genus *Aneurus* Curtis, 1825 (Heteroptera, Aradidae). — *Publities natuurh. Genoot. Limburg* 26: 17-22.
- Bosmans, R., 1978. Voorkomen van de Belgische wantsen IV: Lygaeidae Schilling. — *Biol. Jb. Dodonaea* 46: 61-85.
- Chicote, C., 1880. Adiciones a la enumeración de los Hemipteros observados en Espana & Portugal. — *An. Soc. esp. Hist. nat.* 9: 185-203.
- Gulde, J., 1937. *Die Wanzen Mitteleuropas* 5(2): 105-222. Frankfurt a. M.
- Le Quesne, W. J., 1953. A list of the Hemiptera-Heteroptera of Jersey. — *Bull. Soc. jersiaise* 16: 87-96.
- , 1956. An examination of the British species of *Drymus* Fieber (Hem., Lygaeidae) with a new subgenus and an addition and a generic reassignment in the British List. — *Entomologist's mon. Mag.* 92: 337-341.
- Masee, A. M., 1962. The Hemiptera-Heteroptera of Kent. II. — *Proc. Trans. S. Lond. ent. nat. Hist. Soc.* 1962: 123-183.
- Puton, A., 1878. Notes de synonymie. — *Ann. Soc. ent. Fr.* 5(8): XXXII-XXXIII.

- Reichling, L., 1985. Hétéroptères du Grand-Duché de Luxembourg. 2. Quelques espèces peu connues, rares ou inattendues. — *Trav. scient. Mus. Hist. nat. Luxemb.* 4(2): 1-45.
- Royer, M., 1909. Hémiptères nouveaux ou peu connus de la faune française (deuxième note). — *Bull. Soc. ent. Fr.* 1909: 85-88.
- Side, K. C., 1962. *Drymus pumilio* Puton (Hem., Lygaeidae) and *Hesperocorixa castanea* (Thoms.) (Hem., Corixidae) recorded in Kent. — *Entomologist's mon. Mag.* 98: 74.
- Slater, J. A., 1964. *A catalogue of the Lygaeidae of the World*. 2: 779-1668. Univ. of Connecticut, Storrs.
- Smreczynski, S., 1954. Matériaux pour la faune d'Hémiptères de Pologne. — *Fragm. faun.* 7: 1-146.
- Southwood, T. R. E. & D. Leston, 1959. *Land and water bugs of the British Isles*: I-IX, 1-436. Warne, London.
- Stichel, W., 1957-1961. *Illustrierte Bestimmungstabellen der Wanzen. II. Europa (Hemiptera Heteroptera Europaea)* 4: 1-838. Berlin.
- Woodroffe, G. E., 1959. *Drymus pumilio* Puton (Hem., Lygaeidae) in Buckinghamshire. — *Entomologist's mon. Mag.* 95: 203.

Pomona 66, 6708 CC Wageningen.

INTEGRATED PEST MANAGEMENT IN PINE-BARK BEETLE ECOSYSTEMS, 1985. WILLIAM E. WATERS, RONALD W. STARK & DAVID L. WOOD, editors. John Wiley & Sons, New York: 256 pp; 45 p. literature cited. 8 pp. index. ISBN 0-471-05328-7. Price \$ 52.00

Pine forests constitute an important part of the natural vegetation in regions with a temperate climate, but many species of pine trees are also used for land reclamation and reforestation. In Northern America, pine forest management has long been subject of extensive study, not in the least because of the high value of pine forests in N. America. These forests are subjected to many different pest species and diseases, causing often high mortality among the trees. The most important insect pest species are bark beetles of the genera *Dendroctonus* and *Ips*. Integrated pest management systems of pine tree forest are therefore constructed around bark beetle species.

In the book, pest management systems are described of the 3 major bark beetle species (*Dendroctonus brevicomis* Leconte, *D. ponderosae* Hopkins and *D. frontalis* Zimmermann) with associated pests and diseases in the respective ecosystems. A good survey is given of our present knowledge on the population dynamics of bark beetles in pine forests and on the impact of bark beetle populations on forest stand dynamics. Extensive attention is paid to the way this knowledge may be used in forest management: the effect of insect populations on forest use and value is discussed, but also the way bark beetle populations may be monitored and population increase to an economic damage level may be predicted with the aid of model studies.

The volume gives an excellent summary of the impressive amount of work that has been done in Northern America on pine forest-bark beetle interactions. Many principles, outlined in this book, may also be of value in pine-tree forest management in other parts of the world., in particular in Northern Europe and Asia. — L. P. S. van der Geest.